

Bydgoszcz 3 września 2026 r.

dr hab. Bartłomiej Wezner, prof. AMFN
Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy
e-mail: info@bartlomiejwezner.com

RECENZJA DOROBKU HABILITANTA
dr Łukasza Chrzęszczyka

Zlecniodawca recenzji:

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie, na podstawie pisma Rady Dyscypliny Artystycznej z dnia 22 czerwca 2026 roku, informującego o powołaniu na recenzenta, w celu przeprowadzenia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Łukaszowi Chrzęszczykowi w dziedzinie *sztuki muzyczne*.

Podstawowe dane o Habilitancie:

Pan dr Łukasz Chrzęszczyk jest absolwentem Państwowej Szkoły Muzycznej II st. im. Ludomira Różyckiego w Kielcach w klasie fortepianu mgr. Andrzeja Domina oraz Wydziału Instrumentalnego Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie prof. Piotra Palecznego. Znaczący wpływ na jego rozwój i drogę artystyczną miała również profesor Maja Nosowska.

Podczas studiów prowadził bogate życie konkursowe zdobywając m.in: I nagrodę na 1. Konkursie Duetów z Fortepianem w Warszawie (2012), wyróżnienie na Międzynarodowym Konkursie Muzyki Kameralnej im. Johannes Brahmsa w Gdańsku (2012), Nagrodę Rektorów Polskich Uczelni Muzycznych na Koncercie Festiwalowo-Konkursowym w Poznaniu (2012), III nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Muzyki Kameralnej im. Kiejstuta Bacewicza w Łodzi (2013) oraz koncertując m.in. w ramach Międzynarodowego Festiwalu Chopinowskiego w Dusznikach-Zdroju (sierpień 2012), wrocławskich Wieczorów w Arsenale (lipiec 2013), festiwalu MonteLeón w León w Hiszpanii (grudzień 2014), koncertu dyplomantów UMFC w Sali Koncertowej Filharmonii Narodowej w Warszawie.

Rozprawa doktorska pt. *Język muzyczny dwóch sonat na skrzypce i fortepian Krzysztofa Pendereckiego*, której promotorem była prof. dr hab. Maja Nosowska a recenzentami – prof. dr hab. Mariola Cieniawa i prof. dr hab. Eugeniusz Knapik, została obroniona 15 lutego 2018 roku przed Radą Wydziału Fortepianu, Klawesynu i Organów UMFC w Warszawie. Habilitant od 2014 roku

związany jest z Uniwersytetem Muzycznym Fryderyka Chopina, od 2016 na stanowisku asystenta a od 2019 adiunkta. Po uzyskaniu stopnia doktora, jego działalność artystyczna wydaje się rozwijać jeszcze dynamiczniej (m.in: Grand Prix Międzynarodowego Konkursu Muzyki Kameralnej im. Ludwiga van Beethovena w Lusławicach (2015), koncerty solowe, kameralne, nagrania płytowe i telewizyjne). Jego płyty były nagradzane i nominowane najważniejszymi polskimi nagrodami fonograficznymi (Fryderyk, Muzyczne Orły).

Charakterystyka osiągnięcia habilitacyjnego:

Jako osiągnięcie habilitacyjne przedstawione zostało nagranie dokonane w duecie z Jakubem Jakowiczem składające się na album *Departures*. Na płycie znalazł się następujący program:

Artur Malawski (1904-1957) – *Mazurek* na skrzypce i fortepian

Andante e Allegro na skrzypce i fortepian

Grażyna Bacewicz (1909-1969) – *Kołysanka* na skrzypce i fortepian

Partita na skrzypce i fortepian

Henryk Mikołaj Górecki (1933-2010) – *Sonatina w jednej części op. 8* na skrzypce i fortepian

Mała Fantazja op. 73 na skrzypce i fortepian

Walentyn Silwestrow (*1937) – *Post scriptum*. Sonata na skrzypce i fortepian

Karol Szymanowski (1882-1937) – *Taniec z baletu Harnasie op. 55* w oprac. Pawła Kochońskiego

Płyta ukazała się w marcu 2024 roku nakładem Chopin University Press (UMFC CD 186). Za reżyserię dźwięku i montaż odpowiadali Andrzej Sasin i Aleksandra Nagórko. Esej towarzyszący płycie napisał Mateusz Ciupka („Ruch Muzyczny”). Płyta otrzymała nominację do nagrody *Fryderyk 2025* w kategorii Muzyka Kameralna – duety.

W autoreferacie dr Łukasz Chrzęszczuk opisuje drogę, jaką przebył program składający się na osiągnięcie habilitacyjne. Impuls wychodzący z zamówienia Narodowego Instytutu Muzyki i Tańca znalazł kontynuację i rozwój w kolejnych koncertach (w m.in: Sali Koncertowej UMFC w Warszawie, festiwalu *Bezszenność* w Poznaniu, koncercie inauguracyjnym VII Międzynarodowy Konkurs im. Tadeusza Wrońskiego).

Sama idea jawi się fascynująco: dwie przeciwstawne pary kompozytorów: Malawski/Bacewicz - Górecki/Silwestrow, dwie estetyki: neoklasyczna i postmodernistyczna (w duchu, o którym pisze Andrzej Szahaj) i spinający płytę, niejako łączący stare i nowe - Szymanowski. Ciekawy wyłom jawi się w przypadku Góreckiego, którego wczesna *Sonatina* duchem bliższa jest neoklasycyzującej parze, natomiast późniejsza *Fantazja* wyraźnie łączy się z estetyką Silwestrowa. Założenie artystyczne wymyka się już na poziomie programowania z typowych ram zestawienia chronologicznego repertuaru na skrzypce i fortepian. Stawia wyraźny problem, szalenie ciekawy dla artysty-wykonawcy i mogący prowadzić do oryginalnych kreacji twórczych. Habilitant następująco określa te cele:

„Konfrontacja tych dwóch postaw – nie w trybie opozycji, lecz ewolucji – stała się nadrzędną ideą, jaka przyświecała nam przy pracy nad programem albumu.”

Znaczenie omawianej pracy dla naszej dyscypliny jest ważkie z kilku względów. Duet Jakuba Jakowicza i Łukasza Chrzęszczyka zawsze proponuje rozwiązania artystyczne najwyższej próby, co w zestawieniu z oryginalnością programu, w którym znalazły się mniej obecne w programach koncertowych pozycje, jest gwarancją ich promocji dla szerszej publiczności oraz inspiracji dla adeptów wykonawstwa. Koncepcja artystyczna opisana jest lapidarnie, ale bardzo spójnie i skupia się na badaniu i próbie zrozumienia zmiany zachodzącej w głównych założeniach estetycznych XX wieku, na który składało się przewartościowanie czasu i narracji w muzyce.

Dzieło udokumentowane jest bardzo rzetelnie, zarówno na poziomie informacji o samym nagraniu jak i towarzyszącym zarejestrowanemu programowi koncertom i wydarzeniom (plakaty, linki do nagrania, wywiadów i nagród).

Ocena osiągnięcia artystycznego:

Płyta *Departures* Łukasza Chrzęszczyka i Jakuba Jakowicza, to nagranie wybitne. Mimo kilkukrotnego słuchania, nadal zachwyca mnie precyzja, rozmach i wyrazistość ich koncepcji artystycznej. Przepięknie zrealizowana jest warstwa reżyserska nagrania, w którym słychać wrażliwość Aleksandry Nagórko i śp. Andrzeja Sasina. Sala kameralna Filharmonii Narodowej wydaje się rezonować z wykonawcami i ich pomysłami. Program wybrany na płytę niesie ze sobą wiele pułapek artystycznych i wykonawczych. Ze wszystkich Artyści wychodzą obronną ręką.

1. Artur Malawski (1904-1957) – *Mazurek* na skrzypce i fortepian, *Andante e Allegro* na skrzypce i fortepian

Te trzy miniatury pochodzące z tego samego 1950 roku, składają się na tryptyk, który wspaniale otwiera płytę uwypuklając większość walorów duetu Jakowicz-Chrzęszczyk. W autoreferacie habilitant celnie opisuje losy spuścizny Malawskiego, ale równie trafnie definiuje cechy, które nadal mogą być w jego twórczości dla nas interesujące. Cytuje red. Ewę Szczecińską mówiącą o jakości tej muzyki, nie ustępującej twórczości Grażyny Bacewicz. Poszedłbym o krok dalej. W tak przemyślanym i doskonale zrealizowanym nagraniu, ta muzyka pokazuje cały swój potencjał, oferując oryginalne i bardzo indywidualne podejście do *zgranych*, jak mogłoby się wydawać toposów.

Nie znając wcześniej tych miniatur, nie mogę ukryć zachwyty dla pomysłowości i świeżości zarówno *Mazurka*, jak i *Andante i Allegro*. Pewna szlachetna rustykalność i prostota tkwiąca w tej muzyce, opakowana w wyrafinowane rozwiązania kompozytorskie, wymagające dużego kunsztu wykonawczego trafia bardzo w moją estetykę. Nagranie spełnia co do joty założenia Habilitanta, które zawarł w Autoreferacie:

„Przy pracy nad tym repertuarem szczególnie istotna była dla nas świadomość, że muzyka Malawskiego domaga się wykonania bliższego tradycji romantycznej ekspresji niż tego, co zwykle określać się mianem „neoklasycznego dystansu”. Wydobyć pełni wyrazowego potencjału obu kompozycji wymagało umiejętnego uwypuklenia kolorystycznej różnorodności zapisanych w partyturach współbrzmień, wielopłaszczyznowo kontrastowanych ze sobą idiomów wokalnych i tanecznych oraz zmieniających się raptownie trybów muzycznej narracji i ekspresji.”

Wszystko to słyszę w interpretacji Jakuba Jakowicza i Łukasza Chrzęszczyka. Za możliwość odkrycia tych kompozycji w tak znakomitym nagraniu, już teraz mogę im podziękować.

2. Grażyna Bacewicz (1909-1969) – *Kołysanka* na skrzypce i fortepian, *Partita* na skrzypce i fortepian

Muszę przyznać, że twórczość Grażyny Bacewicz zostawia mnie zawsze w stanie pewnego niedosytu. Z każdego taktu jej partytur widać znakomite rzemiosło kompozytorskie, w dziełach z wykorzystaniem instrumentów smyczkowych i fortepianu słychać doskonałą znajomość materii instrumentalnej, a jednak sedno jej muzyki jest często dla mnie niedostępne. Utwory na płycie, starannie wybrane z bogatej spuścizny Kompozytorki przeznaczonej na skrzypce i fortepian, zyskują zarówno dzięki znakomitym interpretatorom, ale paradoksalnie również dzięki zestawieniu z zupełnie innym neoklasycyzującym punktem widzenia Artura Malawskiego, którego kompozycje poprzedzają *Kołysankę* i *Partitę*. Ten wyraźny kontur pozwala mi również jako słuchaczowi docenić zalety tej muzyki.

Podoba mi się osobisty stosunek do przedstawionych pozycji Bacewiczówny, jakie zawarł w opisie Habilitant. Przytoczone fakty, ciekawy opis genezy ich powstania oraz założeń towarzyszącym procesowi przygotowania utworów do nagrań, tworzą spójne tło, na którym znowu bardzo czytelnie prowadzi słuchacza przez ww. utwory.

3. Henryk Mikołaj Górecki (1933-2010) – *Sonatina w jednej części op. 8* na skrzypce i fortepian, *Mała Fantazja op. 73* na skrzypce i fortepian

To właśnie między nagraniami *Sonatiny* a *Małą Fantazją* przebiega linia demarkacyjna tej płyty. Ciekawą analogię zauważa Habilitant porównując te utwory do relacji obu sonat skrzypcowych Pendereckiego, będących przedmiotem jego pracy doktorskiej.

Sonatina to trochę pokaz siły i inwencji młodego kompozytora i tym tropem podążają w nagraniu Jakowicz i Chrzęszczyk. Dla dwóch tak znakomitych instrumentalistów staje się to zabawą z kompozytorem, w jak to opisał Habilitant:

„eksponowanie kontrastów, akcentowanie zderzeń różnych rodzajów muzycznej energii w nadziei na oddanie zarówno ogromnej witalności, jak i zadziornego humoru, toczących na kartach partytury *Sonatiny* wyrównany w naszym odczuciu bój.”

Mała Fantazja to dzieło skrajnie inne. Fascynujące jest obserwowanie, jaką skalą ekspresji dysponują Jakowicz i Chrzęszczyk. Znika zadziorność, wirtuozeria, dowcip i błysk w oku a pojawia się wrażliwa obserwacja i podążanie za refleksją i medytacją Góreckiego. To prawdziwe Himalaje stopliwości brzmienia, spójności w rozumieniu czasu i narracji. Mistrzostwo kameralnego rozumienia muzyki.

4. Walentyn Silwestrow (*1937)– *Post scriptum*. Sonata na skrzypce i fortepian

Silwestrow był w młodości bardzo progresywnym kompozytorem, nadrabiającym na własną rękę zaległości muzyki ukraińskiej i radzieckiej względem Zachodniej Europy. Być może ciekawie byłoby zestawień (jak w przypadku Góreckiego) jego wczesne utwory z okresu dodekafonicznego z *Post scriptum*, stanowiącym syntezę jego późnego stylu.

Sama *Sonata* to dzieło zjawiskowe. Jakże pasuje do tej muzyki określenie *postmodernizm nostalgiczny*, czy też *metamuzyka*. Łukasz Chrzęszczyk fantastycznie definiuje problematykę wykonawczą tego utworu w swoim autoreferacie:

„*Sonata „Post scriptum” stawia wymagania wykraczające poza sferę kompetencji instrumentalnych. Kluczowe staje się tu wspólne prowadzenie czasu muzycznego – utrzymywanie napięcia w długich, pozornie statycznych przestrzeniach między zdarzeniami dźwiękowymi, świadomość tego, że cisza i wybrzmienie są pełnoprawnymi elementami narracji, nie zaś tylko negatywem brzmienia”.*

Potrzeba zagrać ze sobą tysiące dźwięków razem, żeby móc tak poruszająco pomilczeć w muzyce jak robią to Jakub Jakowicz i Łukasz Chrzęszczyk. A to co uderza, kiedy już grają, to rodzaj dźwięku jakim operują. Jakość i panowanie nad emisją i artykulacją sięga tu wyżyn wykonawstwa.

5. Karol Szymanowski (1882-1937) – *Taniec* z baletu *Harnasie* op. 55 w oprac. Pawła Kochańskiego

Nagranie zarejestrowane jako bis podczas koncertu w Filharmonii Narodowej rozsadza energia - być może jest to suma napięć poprzednich pozycji repertuarowych (jak opisuje to Habilitant):

„ *[Taniec z Harnasi]* po części stanowi oczywiście konwencjonalny, brawurowy finał, zagospodarowujący napięcie zgromadzone przez pozbawione wyraźnych kulminacji kompozycje Silwestrowa i Góreckiego”.

Mimo, że dr Chrzęszczyk w dalszej części opisu dzieli się swoimi refleksjami nad innymi zaletami tej transkrypcji, to właśnie ta dodatkowa adrenalina, specyficzne podniecenie towarzyszące niektórym bisom, która dodaje niektórym wykonaniom dodatkowej wartości sprawia, że słucha się tego z zapartym tchem. Trudno ocenić, czy nagranie było edytowane, czy też pochodzi w całości z wspomnianego koncertu. Znając potencjał obydwu Artystów zakładam, że jest to nagranie w całości *live*. Niezapomniana interpretacja.

Łukasz Chrzęszczyk dysponuje znakomitym warsztatem pianistycznym, pozwalającym mu nie tylko bezbłędnie podążać za pomysłami partnerującego mu Jakuba Jakowicza, ale również te pomysły kreować. Znakomicie przygotowany do nagrania fortepian pozwala mu zademonstrować wielkie wyczucie klawiatury i wykreować paletę barw i artykulacji: od precyzyjnego, lekkiego dźwięku w repertuarze neoromantycznym po niezwykle zmysłowe, ciepłe brzmienie w *Małej Fantazji* Góreckiego czy *Post scriptum* Silwestrowa. Habilitant jawi się (nie tylko w tym projekcie artystycznym), jako pianista samodzielny, świadomy i poszukujący ciekawych rozwiązań artystycznych. Każde jego działanie nacechowane jest niezwykle profesjonalizmem i odpowiedzialnością za każdą nutę i dźwięk. Precyzja rytmiczna, pewność w nadawaniu kierunków narracji i współtworzeniu kulminacji, o wielkiej skuteczności wykonawczej nie wspominając, składają się na wspaniałą pianistykę Łukasza Chrzęszczyka.

Nagranie duetu Jakuba Jakowicz i Łukasza Chrzęszczyka ma pierwszorzędne znaczenie dla naszej dyscypliny. Pokazuje projekt kameralny o wielkiej wadze artystycznej, zagrany i nagrany mistrzowsko. Środowisko krajowe doceniło płytę przyznając jej nominację do corocznej nagrody Fryderyk. W przyszłości nie wyobrażam sobie, by ktoś badający twórczość Szymanowskiego, Malawskiego, Bacewiczówny, Góreckiego czy Silwestrowa mógł ominąć te interpretacje.

Osiągnięcie artystyczne habilitanta przyjmuję z entuzjazmem.

Ocena dorobku artystycznego, naukowego i dydaktycznego:

Działalność artystyczna Habilitanta ma kilka punktów kluczowych. Jednym z nich jest duet z Jakubem Jakowiczem, którego owocem jest płyta *Departures* - osiągnięcie habilitacyjne przedstawione do oceny. Historia i dorobek artystyczny tego duetu mógłby samodzielnie wypełnić niejedną procedurę. Muzycy mają na koncie album *Siergiej Prokofiew. Sonaty skrzypcowe, 5 Melodii op. 35bis* (Chopin University Press, UMFC CD 163, październik 2021) nominowany do nagrody Fryderyk 2022, który zdobył również statuetkę Muzyczny Orzeł 2022 w kategorii Płyta Fonograficzna. Drugim w pełni autorskim nagraniem jest omawiana płyta *Departures* (Chopin University Press, UMFC CD 186, marzec 2024) również nominowana do Fryderyka.

Artyści występują też w poszerzonych składach, m.in. z Andrzejem Cieplińskim i Marcelem Markowskim - *Fantasie per quattro* Stanisława Skrowaczewskiego zostało wydane przez firmę DUX jako część albumu *Skrowaczewski. Chamber Works* (nominowanego do nagrody Fryderyk 2023). W kwartecie z Marcinem Zdunikiem i Katarzyną Budnik wykonywali Kwartet c-moll op. 61

Władysława Żeleńskiego na festiwalu Trzy-Czte-Ry. Konteksty/ Kontrasty/Konfrontacje. Inna ważna pozycja kameralna to *Koncert na fortepian, skrzypce i kwartet smyczkowy* Ernesta Chaussona wykonany z *Royal String Quartet* podczas festiwalu Kwartesencja. Duet trzykrotnie (2022, 2025, 2026) wykonywał cykle koncertów w ramach programu NIMiT *Z Klasyką przez Polskę*. Repertuar tych koncertów obejmował zarówno pozycje z tzw. żelaznego repertuaru jak i pozycje mniej znane.

Kolejną współpracą artystyczną o dużym znaczeniu, jest duet z sopranistką Joanną Freszel. Wspaniała płyta duetu z liryką polską *Śpiewnik Polski – antologia pieśni polskiej XX i XXI wieku* (Orphée Classics OC-190101, premiera 20 stycznia 2019 roku) oraz szereg koncertów, w tym również w ramach cyklów *Z Klasyką przez Polskę* i *Polish Music on Stage* (Los Angeles, Seattle, San Francisco) Narodowego Instytutu Muzyki i Tańca warta jest zauważenia.

Wyróżnia się również, zarówno ilościowo, jak i pod względem ważkości wykonywanego repertuaru współpraca z wiolonczelistami: Tomaszem Strahlem oraz Antonim Wroną. Składają się na nią liczne koncerty w tym wielokrotnie wykonywany komplet dzieł Fryderyka Chopina na wiolonczelę i fortepian, najważniejsze pozycje kameralne z wiolonczelą (Sonaty Brahmsa, Straussa, Rachmaninowa).

Nie sposób wymienić tu wszystkich partnerów kameralnych i nagrań Habilitanta. Tak liczne zaproszenia świadczą o dużym szacunku środowiska i zaufaniu do profesjonalizmu dra Chrzęszczyka.

Przy tak obfitym dorobku kameralnym, ważnym dla Habilitanta obszarem pozostaje działalność solowa. Warte odnotowanie występy z wymagającym repertuarem (program chopinowski w Łazienkach Królewskich, *II Sonata* Bacewicz w Słupsku czy *Gaspard de la Nuit* Ravela w Antoninie), ambitny projekt nagrania ok. 70 mazurków polskich kompozytorów czy też koncerty Mozarta, Beethovena, Saint-Seansa, Góreckiego czy Koflera ze znakomitymi dyrygentami.

Habilitant wystąpił z odczytami podczas konferencji w Polsce i Estonii, zaś jeden z jego artykułów opublikowano w *Musica Intellectualis*. Nie jest to wielka działalność naukowa, jednak przy tak bogatym dorobku koncertowym w zupełności wystarczająca.

Mimo przesunięcia środka ciężkości wyraźnie w stronę wykonawstwa, dr Chrzęszczyk ma na swoim koncie wiele sukcesów swoich studentów w konkursach kameralnych (Bydgoszcz, Warszawa, Gdańsk). Prowadził również warsztaty wykonawcze z zakresu kameralistyki i fortepianu m.in. w Tallinie, Lusławicach czy Warszawie. Jest regularnie zapraszany w roli pianisty towarzyszącego na warsztaty do Lusławic, Puław, Busku-Zdroju, Radziejowic czy Łańcuta do klas wybitnych profesorów (Marcin Baranowski, Tomasz Strahl, Agata Szymczewskiej, Paweł Gusnar i wielu innych).

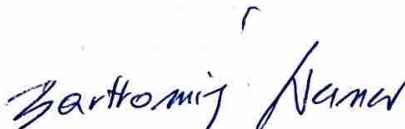
Jak wynika z przedstawionej dokumentacji, Habilitant dość wybiórczo angażuje się w organizację projektów artystycznych swojego środowiska, pozostając jednak aktywny w gremiach ogólnouczeniowych (Senat, Rada Uczelni, Zespół ds. Ewaluacji UMFC w Warszawie). Obecność w mediach jego nagrań (Polskie Radio, TVP Kultura, Radio RDC, platformy streamingowe) pozwala wysoko ocenić jego działalność popularyzującą sztukę.

Całość dorobku artystycznego, naukowego i dydaktycznego przyjmuję z wielkim podziwem.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z dokumentacją dorobku oraz wysłuchaniu dzieła artystycznego, stwierdzam, że Habilitant spełnia wszelkie przewidziane prawem wymogi. W osobie Łukasza Chrzęszczyka widzę Artystę oraz Pianistę wybitnego, realizującego się na wszystkich polach sztuki muzycznej i nauki. Przedstawione przez Habilitanta osiągnięcie artystyczne – płyta *Departures* – stanowi wybitny wkład w rozwój dyscypliny sztuki muzyczne i przedstawia go jako w pełni samodzielnego twórcę, zaś bogata aktywność artystyczna w kraju i za granicą potwierdza jego pozycję Artysty, mającego istotny wkład w rozwój naszej dyscypliny.

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzam, że przedstawione osiągnięcie artystyczne oraz całokształt dorobku Pana dra Łukasza Chrzęszczyka spełniają wymagania określone w art. 219 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w związku z czym wnoszę o nadanie stopnia doktora habilitowanego sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne.

dr hab. Bartłomiej Węzner